

LIETUVIŲ LEKSIKOS IR TERMINOLOGIJOS
PROBLEMOΣ

LIETUVIŲ KALBOTYROS KLAUSIMAI, XXIX (1991)

KAZIMIERAS GARŠVA, BIRUTĖ STOSKELIŪNAITĖ, JUOZAS VAINA

PUNSKO ŠNEKTOS SKIRTUMŲ ŽODYNAS

Pūnsko ir Seinų parapijų lietuvių autochtonų šnekta ištisai užima maždaug 40 km ilgio ir 15 km pločio teritoriją, 1944 m. atskirtą TSRS – Lenkijos sienos. Didžioji to ploto dalis priklauso pietų aukštaičių (vakarinių dzūkų) tarmei, pagal parapijų ribą skylančią į dvi dalis. Šiaurvakarinėje dalelėje dar gyvena kapsai, nuo jų kiek skiriasi baigiamą asimiliuoti Kreivėnų-Eišerių šnektelę, esanti tarp Vlžainio ir Rūdėlės.

Dzūkams priklausančiame plote bendrinės kalbos *t* (*tv*), *d* (*dv*) prieš *i*, *ī*, *y*, *ie* atitinka *c* (*cv*), *dz* (*dzv*), *č*, *dž* – *c*, *dz*: *cięscis* „tiestis“, *pircis* „pirtis“, *pūrcycis* „pūrtysis“, *stacjcis* „statytis“; *br̄iedzis* „briedis“, *dzidialis* „didelis“, *dzidiasnis* „didesnis“, *dzidzysis* „didysis“, *dzýge* „dygti“, *máudzycis* „maudytis“, *cycōm* „tyčiom“ ir t. t. Retai ir pajuokiamai buvo sakoma *cēvas* „tēvas“. Senųjų žmonių gali būti išlaikoma bendraties galūnė -*ie* (*giárcie* „gerti“, *paskùscie* „paskusti“, *riešutautie* „riešutauti“), kurią numetus, lieka *c*: *giárc* ir t. t. Pasitaiko įvairavimų: *niāšč* „nešti“, *niāšc*, *niāštie*, *niāšcie*, *niāšcie*, *niāšti*, *niāšt*.¹ Priebalsiu junginiai šč (< *št*), *ždz* (< *zd*) asimiliuojami į šč, *ždž*: *mùšcis* „muštis“, *vaikišcis* „vaikištis“, *uždžyrbo* „uždirbo“.

Priebalsis *l* prieš *e*, *ē*, *ei*, *é*, *o* *r*, *s*, *š*, *ž*, *c*, *dz*, *č*, *dž* ir prieš *i*, *ī*, *y*, *ie* bei supriehakėjusius balsius yra kietinami, atitinkamai pakeičiant ir po jų einantį balsį: *láidzuos* „leidžiuos“, *külaliùs* „külelius“, *lantà* „lenta“, *paslaňke* „pasilenkti“, *piale* „pelé“, *slanksčùs* „slenksčius“, *bérälis* „bérēlis“, *kiaturiësa* „keturiese“, *Sáivai* „Seivai“, *sānas* „senas“, *sapcynì* „septyni“, *šañdzie* „šiandien“, *rytlì* „ryte“, *šarù* „šeriu“, *šaščòinès* „šeštinės“, *šýnake* „šiyanakt“, *ámzus* „amžius“, *ãžaras* „ežeras“, *žanklyc* „ženklinti“, *pažáunè* „pažiaunė“, *žöplas* „žioplas“, *móscoc* „mosčioti“, *pacù* „pati“, *dzaükcis* „džiaugtis“, *viadzagà* „vedega“, *Vilkapédzai* „Vilkapédžiai“, *Vilkapédzus*, *čúlba* „čiulba“, *piäčus* „pečius“, *gýrgždžyic* „girgdžyti“. Pasakoma ir *bánkartas* „benkartas“, *ménasis* „ménesis“ ir t. t. Paprastinant transkripciją, po kietai tariantum priebalsių balsiai *ui*, *u'*, *ε'* žodyne dažniausiai nežymimi.

Skiemens pradžioje prieš *uo* pridedamas *v*: *niaùžvuodzu* „neužuodžiu“, *suvuõsc* „suumostis“, *vúodas* „uodas“, *vuosýs* „uosis“. Kartais *v* pridedamas ir prieš *ē*, *e*, *o*, *u*, *o* *j* – prieš *i*: *su-věsc* „suēsti“, *jýlgas* „ilgas“ ir pan. Priešdélių *ap(i)-*, *at-* priebalsis prieš kitą priebalsį tradicinėje šnekoje praleidinėtas, pvz.: *adúnda* „atdunda“, *àviadu* „atvedu“, *aviařsc* „atversti“, *àvagiau* „apvogiau“, *àbérau* „apibëriau“. Sama koma *siúklis* / *asiúklis*, *su-raštúoti* „suareštūoti“, *mušýnës/muštýnës*.

Vietoj buvusių nosinių *q*, *ę* yra *u*, *į*: *rūstas* „rastas“, *tūsýcis* „tasytis“, *úžuolas* „ąžuolas“, *kýsc* „kësti“, *nuskýsc* „nuskësti“, *vaikú* „vaiką“, *kāt̄i* „katę“. Junginys *in* dësningai išlaikomas tik priešdelyje (*in-līsc* „iļisti“, *in-miāsc* „iñesti“, *ínmušu* „iñmušu“, *inpýliau* „ipyliau“); visur kitur *n* yra išnykës, pailgindamas balsi *i*: *aci-mýc* „atsimiñti“, *augýcinis* „augiñtinis“, *gamýc* „gaminti“, *giesminýkas* „giesminiñkas“, *maicýcis* „maitintis“, *pris-pažyc* „prisipažinti“, *vadzýc* „vadinti“, *vienlykas* „vienlinkas“.

Itemptesnis balsis *e* tariamas svetimos kilmës žodžiuose (*ekspedicija*, *elektrà*, *gèstas*). Kitur bûna atviras, dël to straipsnyje jî žymime *ia*. Absoliutinéje žodžio pradžioje *e* verčiamas *a* (*álnias* „elnias“, *äsci* „estì“, *arškècýs* „erškëtis“, *su-árzyc* „suerzinti“), kuris išlaikomas ir po priešdéliu. Kituose prieškirtiniuose skiemenyse pasitaiko *i*: *limiánc* „leménti“, *siniaù* „seniaù“, *žibinkšcìs* „žebenkëtis“. Balsis *é* retkarčiais dvibalsinamas: *mùsie*, *sùkie*. Sangräžos dalelytëje *si* balsis iškritës, kritis bûna tolimesniuose skiemenyse ar priešdelyje: *nus-piřkc* „nusipirkti“, *nus-pirkaù*, *nùs-piarku*, *pas-éjèc*, *pras-déç*, *sus-iñc*, *sus-riñkc*. Sakoma ir *niažnòc* „nežinoti“, *baldóti* „baladótis“.

Daugeli žodžių iš etnografinių ir tautosakos tekstu užrašë Punsko lietuvių etnografino muziejaus įkûrëjas ir vedéjas J. Vaina. Duomenys rinkti iš didesnës Punsko ir Seinų šnekþtų dalies: kraštiniai kaimai yra Dañniokas, Trumpàlis, Naujåsodé, Rakèlija. Ieškant retesnių žodžių, palyginimui naudotasi ir didžiuoju „Lietuvių kalbos žodynu“, A. Vidugirio „Lazùnų tarmës žodynu“.

Šiame straipsnyje imanoma pateikti tik dalij retesnių šnekotos žodžių. Visi žodžiai (apie 5000) yra laikomi Lietuvių kalbos instituto žodynų skyriuje, jù kopijos – Punsko etnografiniame muziejuje. Iš jù reikétu parengti atskirà žodynà. Pagrindas tam bûtù B. Stoskeliünaitës diplominis darbas „Punsko šnekotos leksika“ (VU, 1990).

Trumpai aptarsime tuos šnekotos žodžius ir jù ypatybes, kurių atspindëti tolimesniame žodynelyje nebuvo galimybës.

Skirtingai nuo bendrinës kalbos, dalis tarmës žodžių kirčiuojami pirmajame šaknies skiemenyje: *árkliavagis* (3^a), *ap-si-tuřgavoti*, *ap-si-výnioti*, *bérništis* (1), *kiaùliašùdis* (1), *mólinis*, -é (1), *meřgišcia* (1), *ne-pértoli*, *págonis* (1), *póteriauti*, *pùsryčiauti*, *vaïkelis* (1). Šis polinkis pasireiskia ir sudétiniuose žodžiuose bei vietovardžiuose: *balžemis*, *drütmidis*, *dúonmaišis*, *šal̄tžemis*, *dùratis* „dviratis“, *grýnledis*, *liñpelis* „linų pelai“, *róplapis*, *Baltsamanyis*, *Dùbaklonis*, *Duõbiakalnis*, *Ěgliabàlè* (bet *basamìncia*, *dvilypúoti*, *gaidgystà*, *naktipiečiai*, *terpùrietas*, *vabzdžia-lèsys* (3^{ab}) ir t. t.). Kreipinai taip dažniau kirčiuojami vad. raikù pašnektéje, pvz.: *Jõnulia* „Jonùli“, *mařcula* „martele“, *mõmula* „mamule“ ir t. t.

Kai kurie žodžiai kirčiuojami tolimesniuose skiemenyse: *keturläpis* (2), *naikì-nimas* (1), *tupčiöti*, *vaidytis*; *atokiai*, *dantýs* (4), *buožë* (4), *durpinë* (3^b) „durpiù kasykla“, *kiaunë* (4), *kultuvë* (3^b), *pepë* (4) „mësa“, *priedurnýs* (3^b), *tolokaï*, *sodžiùs*, *uždarbës* (3^b), *védarës* (3^a), *voratinklës* (3^b), *žiogrës* (3^b). Priesaga *-aitè* turi tvirtagalę priegaidë žodžiuose *klumpaïtè*, *mergaïtè*.

Fonetiniai dialektizmai: *at-giaivýti*, *už-kiaūkti*; *ap̄inastris* (1), *at-knáibyti*, *dúobti* „*dobti*“, *ganābyti* „galabinti“, *grabždinéti*, *lendrē* „nendré“, *miksterti* „nikstelti“ (ir *bákšterti*, *bèzderti*, *blákterti*, *lápterti*, *lékterti*, *öklis* (2) „*aklys*“, *lùmpterti*, *raikštis*, *rirsterti*, *rūgšterti*, *šlikterti* ir t. t.), *valáuti* „*lalauti*“, *šerděkšnykas*; *at-selyti* „*atsélinti*“, *i-si-riebulúoti*, *kimsčioti* „*kumščioti*“, *pastargalýs* (3^b) „*pastùrgalis*“, *plúksnos* „*plunksnos*“, *põlos* (2) „*palios*“, *sèsterti* „*séstelti*“, *sýkterti* „*siektelti*“, *šienpjūvýs* (3^a) „*šienpjovys*“, *truškéti* „*traškéti*“, *šuokčioti* „*šokčioti*“, *šuokterti*, *švèplýs* „*šveplys*“. Kamiengaliu, linksniu, gimine skiriasi *akià* „*akis*“, *aūsé*, *avě*, *atskirùs* „*åtskiras*“, *dúlia*, *dúros* „*durys*“, *kišenius* „*kišené*“, *klóné* „*klonis*“, *kūčia* „*kūčios*“, *maišatě*, *moterě*, *palýdai*, *pažastě*, *prieminià*, *plúoštis*, *sapnýs* „*sapnas*“, *skudurýs* „*skuduras*“, *ùžgavénios*, *varnaléšis*, *žibiňtis*. Šnektoje vartojami ir žodžiai *apskaitliävimas* „*apskaičiavimas*“, *at-brýzyti* „*atpjauti*“, *at-ritúoti* „*atriedéti*“, *at-skersúoti*, *buižà* (4), *caplyšs* (4) „*varveklis*“, *čiurkõm* „*čiurkšlém*“, *dilgëlienè*, *dimbinéti*, *dvilinkúoti*, *dvilypúoti*, *igriěbti* „*itraukti*“, *iš-si-taisýti* „*pasveikti*“, *geibti*, *grúcè*, *grūzdas* (2), *gužýnés* (1), *juodinýs* „*toks audinys*“, *kiáušas*, *knývè* (1), *kraigas* (4), *krúkas* (4), *krúkis* (2), *krükùtis* „*irankis virvémis sukti*“, *kükis* (2) *maînas* „*mainai*“, *nóg* „*nuo*“, *nuogâlius* (2) „*plikis*“, *niekočià* „*geldelé kruopoms*“, *niekóti*, *ožkabařzdis* „*toks augalas*“, *pa-bótì* „*pabijoti*“, *pajúostè*, *pelkýnè*, *plýnè/plýnios*, *pra-gaïšti* „*dingti*, *prapulti*“, *préškas* (1) „*keptas valgis iš kvietinių miltų*“, *pri-si-gyvénti* „*jisigty*“. Vaizdingi yra žodžiai *imeřkti* (akj), *iš-plášyti* „*ištarnauti*“, *juôsti* „*trenkti*“, *su-marmòlyti* „*sudaužyti*“, *už-skùsti* „*užduoti*“, *šveiſti* „*mušti*“.

Savotiškai vartojami kai kurie priešdéliai ir ypač priesagos: *at-baïgti* „*pabaigtí*“, *i-bárti* „*pabarti*“, *i-biùryti* „*supykdyti*“, *i-mergéti* „*sumergéti*“, *sužälti* „*pražilti*“, *sužädyti* „*pažadinti*“, *už-kuřtinti* „*apkurtinti*“, *už-sáldytì* „*pasaldytì*“; *kiaulékas* (2), *veršékas*, *vyrékas*; *langùtis* „*langelis*“, *pradalgùtis* „*pradalgélis*“, *brolysta* „*(pa)-broliavimas*“, *drúckýsta*, *kumýsta*, *svotýsta*, *žéntysta*, *senysta* „*senatvè*“; *katingà* „*vaikinga*“, *storìngas*, -a; *glébiúotis*, *kačiúotis*, *pánčiuoti* „*pančioti*“, *témúotis* „*matytis*“, *klúpauti*, *pajúodauti*, *dařbuiti* „*dirbtì*“, *pietùuti* „*pietauti*“, *vagelióti* „*voginéti*“, *lukštyti* „*lukštenti*“, *siústyti* „*siusti*“, *iš-šaūkdyti* „*paskelbtì*“, *pa-gérëti* „*pagerti*“, *sužeméti* „*sužemiúoti*“. Ypač paplitusi daiktavardžių priesaga -*ukas*, -é, o veiksmažodžių – -*dinéti*, kiek rečiau -(i)oti: *čebrùkas* „*čiobreli*“, *lustùkas* „*gabalélis*“, *katùkas*, *kulnùkas*, *mènùkas* „*mènesélis*“, *ramunùkas* „*ramunélis*“, *sietynùkas*, *stalinùké* „*staltiesélè*“, *stùmùké* „*šovynélè*“, *šatrùké* „*šatrelé*“; *at-imdinéti* „*atiminéti*“, *iš-(su-, už-)evidinéti* „*eiti*“, *iš-leisdinéti* „*išleisti*, *išleisdinéti*“, *ne-iš-imdinéti* „*ne(iš)imti*“, *nu-traukdinéti* „*nutraukti*“, *pa-dédinéti* „*padéti*“, *per-pindinéti*, *pridédinéti*; *slýscioti* „*slidinéti*“, *už-kándžioti* „*užkästi* (*užvalgyti*)“, *vadeléti* „*vögicötì* „*voginéti*“, plg.: *siniaū bóba no bóbos pienù acimdzinéj*; *išlaisdzinéjo* *vaikùs vakaraīs laūkan* ir t. t. Vietoj daiktavardžių kilmininko pavartojama priesaga -*inis*, -é: *ántinis* (*kiaušinis*), *kálninis* (*kalno*), *kélninis* (*audeklas*), *žéntinis*.

Prie daiktavardžių galúnės -uo pridedamas -j: *akmuōj*, *sesuōj*, *stuomuōj*. Šis priebalsis pasitaiko ir kai kuriuose įvardžiuose, plg. *jíej* (*ividžiuotinės galúnės liekana*).

A

āba arba: *Āba is, āba tū tiāp padaraī*
abùgaliai vežimo galai: *Tušči viažimo abùgaliai*
āmonas Punsko žydų per kučkas samdytas žmogus, kurį pašiepdami vedžiodavo surištą: *Āmonų vaiko. Kvailas kap āmonas*
amžindiē dievaži: *Amžindziē niažinaū, niamatiaū*
anglikas (2) anglas: *Suscūkom su anglikais*
angliōrius (4) prekiautojas: *Per jómarkų apstój anglioraī apliñkui*
añkščius (2) ankštuma: *Žmonių prysgrúdo – baisūs añkščus*
antājuostis (1) kelnių juosmuo: *Atardiaū kialnių antājuostī*
apičiapas (1) medis ant galų balkių, remiantis gegnes: *An balkių guli apičapai*
ap-dairýti, apdaïro, apdaïrė apvogti: *Apdaïre výrų kap raïkia, niapaliko nei skacibiko*
ap-dúoti, apdúoda, àpdavé per daug prišerti: *Kumělby àpdavé rugiaiſ ir toj išgaišo*
apýjuokis (1) apjuokimas: *Cà ne kokiās apšniakēsŷs ar apýjuokis*
apýverpinè (1): *Pašukinè tai nia drôbę, o apýverpinè. Aciniašau apýverpinè marškiniam*
āpštis (1) kiekis: *Āpštì tu ca atniašai. Āpšču niaužkiši*
arielŷs (4^b) ajeras: *Parniàšk arielii duonai. Išmainiaū lõvoj ārielius*
aršiaū blogiau: *Kap neduōs mókytojo, man bus aršaū*
ap-sikačiūoti, -ja, -avo: *Apsikacáu mûs katẽ*
atabulūoti prieštarauti, trauktis atgal: *Väkar paci sakiaū tiap, o jau šañdzie atabulúoji. Arklýs atabulúodamas traukias*
at-ardinēti, -ėja, -ėjo: *Sniēgas pavāsarbys išguléj kviecūs, tai raiké atardzynēc*
at-áusti, -džia, -dē: 1. *Linais miätém, o výlnu atáudém.* 2. *Paci ližuviù miäta ir paci atáudza (apšneka)*
at-büdinēti, -ėja, -ėjo: *Brólis bùvo trýdziëniu biárnu ir susiřgo, tai aš atbüdzynējau už ū*
at-davinēti, -ėja, -ėjo: *Kū skólino – viškų adavinēj*
at-deñgti, àtdengiu, àtdengè: *Adeñk pātalų*
atganýti, atgano, atgané: 1. *Bùvo cýk skûrâ ir káulai, tai šáp tèp atganiaū.*
2. *Paganýk šañdzie už mani, tai aš už tavì kadù atganýsiu.* 3. *Atganiaū trîs vâsaras*
at-kabydinēti, -ėja, -ėjo atkabinēti: *Man liko cýk atkabydžynēc*
at-kèpti, àtkepa, àtkepè: 1. *Atkèpk dûonu (antrą kartą pakepinti).* 2. *Atkepcù pyrâgai (grâžinta skola).* 3. *Àtkepè skûrâ nuo lašyimiū*
at-pürúoti, -uoja, -avo atlinguoti, sunkiai ateiti: *Abildzvi atpürâvo piar kalmu*
at-si-ilséti, atsiilsiu, atsiilséjau: *Kap acbìgulu, tai ir kójos acbílsi*
aukštý(ie)nokas, (1), -a aukštielninkas: *Móka aukščynokas plaükce. Niadaūg yr aukščienokų plaukikų*
ausúotinè (1) ausiné: *Ziēmu žmónës niašója ausúocinias kiapuràs*
avinýkè (2) avidè: *Atlupaū duris, išmëžau avinýki*

B

- bādaris** (3^b) rūpestis: *Tau cik bādarī padaraū*
bandēlē (2) kepalēlis: *Pac viénas suválgē visų bandiālbi dúonos*
bařškis (2) barškalas: *Ubagū šaltýšus ir barškiùs turēj. Barškiù stūktiarē in piacūs*
beliežūvis (2) bezdalius: *Tarpù kálnu bialiežūvis (mīslē – bezda). Užkišk tu beliežūvi*
bégōm bégte: *Jis vis bégōm ir bégōm*
brauktuvē (3^b) Brauktuvēm braūkē spaliùs ir tumiàs iš linū
brūzgūlis (2) ūžlē: *Padaraū iš káulo brūzgūli. Brūzguliñ kūliùs ir pēdus rìšo. Pas-tráuk, brūzgūli*
bubulis (2) bulvienojų vaisius: *An bulvojū būna tokī bubuliai, galī pririňkt*
buldokutis (2) sviesto muštuvas: *Buldokucù spōskoj sviestu mūše*
burbēti, bürbu, burbējau tylokai šnekéti: *Bürba ir bürba kap ūbagas pōtiarus po nösiu*
būsilas (2) gandras: *Kap kàs gařnī būsilu vadzīma*
būriùkas (2) debesēlis: *Užēj nedzòidialis bürùkas, tai kap jau dreškē, tai dreškē (lietus)*
burōkinē (1) kriausių veislē: *Burōkiném grūšom kū vadzīnam, tai viduriñ raudōnos, gárdfos*

D

- dā dar**: *Dā tāu mažai?*
- dáiktas** (1) vieta: *Katrañ dáikti skaūda? Dáiktais palýta*
dailēsnis, -é gražesnis: *Man buvo dailēsnès senõvēs vestūvēs*
daugeliese daug: *Ar daugialiësa šiēm pióvé?*
daūgis daugelis: *Daūgis prabilo, daūgio nér namië*
da-vinēti, -ěja, -éo siūlyti: *Už kárvi davinēj du šyamtù – niapardaviau*
démžteléti, -ěja, -éo trinkteléti: *Diámžtiaré kūlokù piar marmūži*
dešimtiese dešimčia: *Diaš mčiesa biarnū niapakialt*
dēdinga (1) dēsli: *Dēdz ngos cbik vlištos, ba gaidzaï visái niadiada*
dešrà (4) vēdaras: *Dešràs kēpē, davinéjo*
didýsai: *Visų dziēn mušaū, ir išej dzibdzýsai (sviestas)*
díkčiai daug: *Buvo díkčiai žmoniū. Paséj díkčai jāvo*
dirbdinéti, -ěja, -jo: *Atpuolys (laiko) dzibrdzynēj šáukštus*
dirgélē (3^b) dilgélē: *Iñl kē in dzúrgélēs*
dírgyti, -ina, -ino: *Aviētēse áuga dzúrgeliū, tai dzúrgina rankas*
draibstýti draibsto, draibsté: *Niāša piař kiemū šáudus ir draibsto*
drēbti, drēbia, drēbē: *Kū žbino, tai ir drēbia in akis. Drābk tiašlōs an láksto*
drēkti, drēkia, drēkē lyti: *Po piēt lietüs kad dreškē, tai dreškē*
dribdýti, -o, -é klupdyti: *Niapakalia maišo – dibdo an kulnū*
driblini, -a, -o slinkti: *Kadū is nudriblis*
dribsénti: *Niēkas niavāro, o is dribsāna in namūs*

drieksterti, -a, -ė: *Jeigu māžas lietūkas drēkstiai, tai šienu niakiañks*
dristukė (2) laisvi viduriai: *Piar dzien drystukė pjovė*
drižnis (2) naminis (dryžuotas) audeklas: *Išáustus drižniūs da vadžina juodziniai*
dudénti, -a, -o garsiai juoktis: *Dudiäna káp duducys*
druneti, -i, -ėjo snūduriuoti: *Ganà tau drunēc piar dzienas*
drütōrius (2) storulis: *Kas parmës tū drütorū?*
dūryti, -ina, -ino sl. laikyti kvailu: *Kám tu mani dūrini?*
durpinė (3^b) durpynas: *Dař durpinėsa niarasi nei vieno vijūno* (ungurio)
dvejōkas (2) lauknešelis: *Móliniuosa dvajōkuosa niašój vágyc in laukus*

G

gādyti, -ina, -ino laikyti, saugoti: *Diašrūki gādzinu sviacám, žīmai*
gālytis, -inas, -inos graudentis: *Pris̄miana māmų ir gālimas*
gaišlienė (4) dvéseliena: *Gaišalienōs niēkas niaválgo*
garánkštyti, -inu, -inau lamdyti: *Garánkšyto kiálnes, garánkšyci marškiniai*
gelmuō (3) gylys: *Miādzo liemuōj, bitēs gialmuoj, šaudū kiapùré* (avilys)
gérýba (1) javai: *Išvarčik kárviás iš gérýbos*
gývis (1) utélė: *Marškiniiúosa rādo gývio*
glóbstyti, globsto, -ė: *Niažinia niai kap tū vaikų globsto*
górcius (1) tam tikras talpos vienetas: *Arielkos górcus māno tavórkščus* (d.)
grabótis, -ójas, -ójos grabailiotis: *Kuř grabójies su sàvo nagaïs?*
grabūzdas (2) (visur užkliūvantis žmogus) toks augalas, laukinis barštis (sl.):
Ko grabójies kap grabūzdas?
grandùkė (2): *Kap dz dial, tai grandžiūs, o kap mažasné, tai grandùkė*
graziňtis, -inas, -inos: *Gružbunaūs iš kiälio namō*
grąžtūvas (2) grąžtas: *Gružbídamas skýlbi, nuláužau gružtūvų*
grémdynas (1): *Pribyréj rugiū an grámdzýmo*
grinius (2) nuogalius, plikis: *Grinius gáude vaikus*
griūdinéti, -éja, -éjo griuvinéti: *Galvà nianiaš, aïdamas grūdz nějau in šónus*
(šalis)
grónioti, -ioja, -ijojo šniukštinéti: *Paréjis nakcū grónioj po lancýnas*
grūdālė (2) grūdelis: *Išriñk iš kanäpių grūdalas*
guréti, gūra, guréj trupéti: *Dúrpēs gúra in gürinius*
gurinýs (3^b) trupinys: *Iš kuř cà ciēk guriniū?*
gùryti, -ina, -ino trupinti: *Nustók gúryc dúonu*
gurnùkas (2) trupinélis, truputis: *Radaū cök gurnùkų mësös*

I

ieškuõnės (2) leidžiančios spiečių: *Atleké ieškuõnės bítės*
iganýti, ingāno, ingānė išerti, išperéti: *Piařka miañkų árkli, giaraï ingāno ir*
brangiaū pardúoda. Inganýtas sprándezas niäť riëcas
īsagtè (1) staklių ītaisas audeklui prilaikyti: *Su iñsagti giaraū áusc*

īklonis (1) laukas prie klonio: *Iñklonis bùvo niaártas*
īsigailtyti, -ina, -ino susigraudenti: *Kap insigaílino, tai nianustója viařkis*
īsigriauti, -iauna, -iové īlijsti: *Insigróviau piar lángu*
īsdienóti, -oja, -ojo išaušti: *Nubudaū jau išdzienójus*
īsdùlktyti, -ina, -ino išpriebartauti: *Jaū nia vienu miařgu išdúlkino*
īspiečiai (1) popietis: *Īspiecai macýc, o is pietū niaparaína*
īspélöti, -ója, -ójo išversti: *Ko tiap žūrai akls išpélöjus. Sáulè kap išpélota*

K

kadáikščinis, -é (1) kadaise buvës: *Kadáikščinių andarökai bùvo plätiū*
kakščióti, -ioja, -ijo: *Kakščója miadzokù in lädü. Ganà tau kakšoc*
kaktà (4) 1. kaip bk. 2. krosnies priekinė dalis: *Juodà kap piäcaus kaktà*
kamblýs (4) kotas: *Viršùnés nupiáutos, lik̄ cýk kambliai*
kampinùkè (2) kampuota (trikampé) lenta: *Iš kampinùkès padäro altorëli*
kastimis, -é (2): *Kasciniás dürpias kăsa ridliùkais*
katinga (3): *Pas mûs kacúngos cýk kâtës, o pas mozúrus ir āvys*
karaliúoti, -iuoja, -iávo kyboti: *Kas tî an šakôs karaliúoja?*
káuluotas, -a (1) kaulétas: *Káuluotos sanùko rañkos*
káušas (3) kaukolè: *Viálnias àtniaš káušu smalos*
kiñštyti, -ina, -ino erzinti, pirštu badyti: *Kám kiñšyini vaikùs?*
kirmiùs (4) kirmélè: *Pas bitiás dañg kirmiaüs*
kiústerti, -ia, -éjo pasirodyti: *Svílinom kiaülbyr ir kiústiarè žydùkas*
klepčioti, -ioja, -ijo šlubčioti: *Nustój klapcojis*
klùzas, -à (4) raišas: *Jauniáusiam dau klùzu árkli*
kryklùkè (2) mažos veislës slyva: *Kryklukių maži ir branduolükai*
kriókšti, kriókšcia, kriokštë knarkti: *Niagaléj užmigc, ba is krókštë. Miega*
dzviēja lóvoj ir krókšča
krùčkas (2) sétinys: *Kručkùs su bùlvém vîrè vakarieniai, lajaus déjo*
krūsnùkè (2) maža krosnis (akmenų krüvelè): *Po grûšu acisëdo an krūsnùkës*
krütinùkè (2) krütinélè: 1. *Vaikùcu sópa po krücinukì.* 2. *Márškinius siùvë su krücinùkém*
kùkyti, -ina, -ino mušti: *Jai kùkye, tai kukiù, o ne kùlokù*
kuñnas (4) kēlis: *Acyklaupé an kuññ. Pasisodzinañ an kuññ*
kurksà (2) verksnys: *Duðsiu kuřksai kálin, tai niaviarks*
kutaï (4) varpučio šaknys: *Nûranka tutùs ir sukùrìna. Gilùs arìmas kiañkia kutaïm*
kùtllius (2) bradinio dalis, panaši į sùrmaiši: *Bradzinys susdaro iš kùtliaus ir sparnų*
kutulýs (3^b) kutenimas: *Bijaüs kutulio*
kùzabas (3^b) indas sviestui daryti: *Padârè kùzabu iš äglës žievës*
kvajýnas (1) pušynas: *Išléké lâpë iš kvajýno*

L

laužikas (2) laužtuvas linams laužti: *Minėja stóvi prie savo laužiko. Mano laužikas giaraī laužo sáujas*

lapāšyti, -ina, -ino mušti: *Lapāšytai tavī, cik raňkos niapákialiu*

lapienē (1): *Viřtū ir žiēmų lapienī, cik nérà dzirgeliū lāpu*

lenktinùkas (2) sulankstomas peiliukas: *Lankcinükų galī niašocis kiašäniun. Lankcinukù drôža šáukštū*

ledókas (2) velnias: *Aīna kap liadókas*

liepùkas (2) liepos žiedas: *Líepos žiedus vadzīna liepùkais*

lùnkinis, -é (1) karnū: *Lùnkinés viřvès bùvo výtos iš šarmukšnio, dârē laivū pri-rišimùs prieplaukosa. Miadziniàs akēcas vadzīno lùnkiném*

M

mazgúotas, -a (1): *Kū darýsi iš mazgúoto siúlo*

medžiõkas (2) klumpé: *Medzõkai stubõj, un piäco*

medžiokùtis (2) klumpelé: *Miadzokùcín priliñdo sniego*

mégýtis, mègìnasi, -osi rungtis, bandyti jègas: *Drûtõrus vadzīna mègýcis. Ar mèginais su juom?*

mieštikis (2) medaus tirpalas vandenye: *Miadùs išláistas vandiany vadzīnas miešcikis*

mìžné (2) vandeninga slyva: *Kad priválgiu, tai priválgiu mìžniu*

mìžnius (2) myžalius: *Mìžniau, tau gulé:c an tvárto!*

mùrzè (2) nešvari burna: *Gausi piar murzì, tai žinósi*

N

nuburbëti, nubùrba, -éjo: *Isìviartè iš čáikos ir nuburbëj in dùgnu*

nusidúoti, -duoda, -dävè pasisekti, pavykti: *Nùsdavé pavoge, kad niapagäu.*

Aš in mämù nusdävus

padegeliáuti, -iauna, -iavo: *Visì namaï sùdiagè, raikës padiegeliáuc*

pa-bóti, -ja, -jo pabijoti: *Pabój sviacimü akiü*

pabruvùkas (2): *Mótiaros usidiada pabruvukùs*

pa-gelásdyti, -ina, -ino: *Pagialùsdziük ir man piaiñl*

pa-gréžeti, -éja, -éjo: *Kiek aš ca pagričéjau ir jau rankàs sópa*

pa-gùryti, -ina, -ino patrupinti: *Pagùryk vištùkam díunos*

pa-kárti, pàkaria, pakórë pakabinti: *Pakárk tū skùdurù an tvorös*

pa-karúoti, -úoja, -ávo kabéti: *Tiagù da dzienükì pakaruōs*

paklótè (1): *Pasiùvo paklótì ir paliñdo*

pa-klótì, -a, -o patiesti: *Paklój šýmcònìj an stålo*

palùndai (1) gristos: *Viřkšcios sudétos an palùndù*

papetë (3^b) vieta prie pečių: *Papiatiū rankövès gražai siuvinétos. Päpiatias siùvè iš plonòs drôbës*

pāraišalas (3^{ab}) raištis: *Pančākos bia paraišalū nusmuñka, usirīšk paskliündum* īkypai: *Skiāpiatų sudēk kampaīs paskliündum ir apsirišk pa-sprāgyti, -ina, -ino: Pasprāgykit man žírniū an bliākiū pastogutē* (2): *Suvārē paršūs in pastogutē*

pasijūdinimas (1): *Siniaū daug kas siřgo pasijūdzinimu, bašsai skaudēj pa-šapšeti, pāšapši, pašapšējo, pašnibždēti: Kū is tī tau pašapšēj ausin?*

pašertē (1) pašaras: *Insidēk pašartiai šiēno*

pašukinē (2): *Pašukinē tai nia drōbē, o apýviarpinē*

pér-si-grabotī -oja, -ojo persibrauti: *Niagaliū piar žāgarus ir upiālī piársi-graboc*

péržiūros (1) jaunikio ar jo ūkio apžiūrējimas: *Važúoja tévař an piáržūrū pieninys* (3^a) indas pienui: *Kad kárvēs daugiaū pieno duotū, reikia pieninys pas vartūs pavōžč. Padzauk pieninj an tvorōs*

pieninūkas (2): *Supýlk pienų pieninūkan*

pleiskānē (2): kanapių grūdelis: *Grudalàs kanāpias vadzīna plaiskānēm*

plýgē (1) prasta žuvis: *Nia visuōsa ažaruōsa būna plýgiū*

plóstas (1) susislēge šieno ar šiaudų gabalai: *Plósto ýlgis piar mētri ir daugiaū. Plóstais kùpiatas diäda*

plúkoti, -oja, -ojo plaukioti: *Skrjnia su pinigaīs plúkoj po ažaru*

prākartas (3^b) toks lovys: *Prakartī supýlem žírnius*

pravardē (3^b) pavardē: *Apsižänijo ir gävo kītu prāvardī*

pri-draūsti, prīdraudzu, prīdraudiau: *Bùvo prīdrausta niagiárc. Pridraūsk tu sāvo vaikus*

pri-si-listytī, -ina, -ino prisiartinti: *Vis kap nor prisiliseysiū prie apkasū*

prómočia (1) pamotē: *An prómotēs ir prómočia pasāko*

prómotē (1) prosenē: *Prómotēs pāsaka*

R

ragóčius (1) kūlvirstis, žagrēs dalis: *Piárviarca ragóču* (per galvą)

raňkinis, -é (1): *Raňkinius pēdus brūzguliū rišo*

rankliódai (1) nemažų slyvų rūšis: *Įškasēm rankliódus, pasodzīnom mižniās raudonveidūkē* (2) kriausį rūšis („kazlerkē“): *Vējas prikrātē raudonviaidūkiu reketūkas* (2) īrankis virvēms vytis: *Rakiatūkas, šapiatūkas, aīna kialiū baüb-damas* (mislē-skripka)

riebumà (3^b) riebalai: *Žūsis giaraī nupianēta – vienà riebumà. Nusišlūoscyk riebumu no līpu*

riebumúoti, -úoja, -āvo riebaluoti: *Piřstais riebumúoja stalīnī*

S

sámsčioti, -oja, -ojo: *Nustók tū vándinj sámscojis*

saulēti -ěja, -ějo: *Nustój lyc – jau sauléja*

saūsdžiūvis (1): *Iš saūsdžiūvio ko giāro niapadarýsi*

savystà (2) savijauta, sveikata: *Ilgai niagaléjau atiač in savýstu* (atgauti jégas)
ségtis, -asi, -ési vilktis: *Kuoj sàgsies – kailiniai ar bûrku?*

segutis (2) saga: *Usàk man sagùcsy*

senbraukinýs (3^a): *Pirmiáusia mótiaros viařpavo sánbraukinius. Iš sanbraukinių áudë maišùs*

senkertinýs (3^a): *Šálvio da miadzýnis sankercsyňs*

septyniólikinis, -é (1): *Mani jau sarecymólikinj viädë šókc*

seřbenta (1): *Pàliai tvórü prysodzýsiu sařbentü*

siúbčioti, -oja, -ojo lankytis: *Dažnai pas mus siúbcoj*

siúsčioti, -oja, -ojo siuntinéti: *Aš pacù siúscøjau vaikùs pas kaimýnu*

skäptyti, -ina, -ino kastruoti: *Móku skäpyc érukùs, kadù skäpysim?*

skaúspenis (1) beliomnitas, kartais velnio pirštas: *Skaúspianio kap nùsmuša ar káulü suláužo, tai skùta ir giära*

skeřskelis (1) kryžkelė: *Acbiradaū an skiařskialio ir niažnaū, kur aïc*

skepetüké (2) nosiné: *Insidék skapiatükì nösiai nusišlúoscys*

skerdýsté (1) skerdžiavimas: *Kiek tåu sùmiata už skiardzýstì*

skësti, skëcia, skëté: *Privàlgiau, pílvü niat skïäca*

sliuõgti, -ia, -é: *Ar tu móki sluõgc in miädzby?*

smagýtis -inasi, -inosi rengtis: *Smaginaüs aïc šókc, nustój gráic*

skrúostas (1) antakis: *Jõ ilgì skrúostai, tai akiù niausíkraca*

skudùrninkas (1): *Váikščoja aplýsis káp skudùrnykas*

smaigalýs (3^b): *Žiëvì lupù no smaigalio*

sprindžiúoti, -iúoja, -iävo: *Spryndzúok, niaspryndzúok – niapailgës*

staliné (2) staltiesé: *Paciësk an stålo stalini*

stýbti, stýbsta, stýbo šálti: *Sçybäu laukì bia kailini*

stovýnè (1) gardelis vaikui: *Instacyk vaikü in stovýni*

stovýnës (1) apsistojimo vieta: *Stovýnës bùvo pas jáunujù, o šókom susiedzýjon*

strutis (4) skieto vieluté: *Is mokéj skietan struscìs sudëc*

stulginùkas (2) obuolių rùšis: *Sukcinukùs da stulginùkaiv vadzìna, stúlginiainis*

stùmà (4) šovyné: *Ustámiau stùmù duris, kad kas niainaít*

su-bedžiöti, -ója, -ójo: *Subadzók šakùtém, kad niatrùkinët diäšros* (védarai)

su-dailyti -ina, -ino: *Sudaïlyk mán mårškinius*

su-dìrbti, -a, -o apšnekëti: *Tiap sudzárba, kad niai niaprasizjój*

su-dràsýti, -ina, -ino: *Sudruýk tu i, kad niasbijót*

su-dvilypiúoti, -iúoja, -iävo: *Supáncavau ir sudzvylipiavaü toli nianuviaiñ*

su-gelästi, -ánda, -ándo: *Sugialúskit man brùtvü* (skustuvä)

su-gëryti, -ina, -ino: *Rägis tiatà juos sugiärino, cùk niažnià ar ilgám*

su-gìnti, sugina, sugýnë nuginičty: *Káp stój trys vienü gýnc, tai ēmè ir sugýnë*

su-jùkyti, -ina, -ino: *Kad dëjau marmùzén, tai niat sujùkinau*

su-kálstyti, -o, -é: *Bùvo paîrus, tai sukálstiai lóvü*

sùkintis, -inas, -inos: *Ko ca sùkinies po kójom?*

su-klóstysti, -o, -é: *Suklóstau visùs, suguldaü. Suklóscytois pajúostès vienà añ kitòs*

su-kočeti, -éja, -éjo: *Viskas sukočéta, gražai sudëscyta*

su-glūminti, -ina, -ino: *Tiaismi ēmē jū ir niasuglūmina*
su-grūzdyti, -ina, -ino: *Padzóviau autūs ir sugrūzdžyinau*
su-jodinēti, -ėja, -ėjo: *Raicbū sujodzynėj mán vištās. Sujodzynėj vīsų pābalj*
su-kalýti, -ina, -lno: *Sukalýkim margùcais, pažūré:sim katrō drūtiāsnis*
su-keverzóti, -ója, -ójo: *Vadiāles sūsuktos, sukiaviarzótos – suñku išpáinioc*
su-krizénti, -ēna, -ēno: *Kap i pamātēm, tiap vīsos ir sukrižānom*
suktinūkas (2) obuolių rūsis (stulginukas): *Sukcinūkaï obuoliai dēl tō, kad pac miādzis susisūkis*
su-léisti, -džia, -do: *Niamóku dalgēs suláisc (išlyginti) Katē sulaido savo nagūs.*
Suláisk žūsis in tvártu. Suláidom dúrpiniās
su-lendýti, -ina, -ino: *Vīskų sulandžiūsiu vienón tarbón*
su-lepšeti, -ėja, -ėjo: *Suliapšéj kap liāpšys – visái susāno*
su-mastuoti, -úoja, -āvo: *Sumastuōk viřvī an raňkos*
su-metimas (2) sumetinýs: *Niamóki sumiaclumo sumiāsc*
suñkenybē (1) astma: *Vaikiäli, turū suñkinybē*
súplaukés (1) supynés: *Súplaukés būdavo inkabytos čā*
su-pliaūškyti, -ina, -ino: *Supliaūškinai niai šaī, niai taī*
su-ráičioti, -ioja, -iojo suridenti: *Suráicojom rūstus iñ pastógi*
su-ringiuōtas, -a, -iúoja, -iāvo: *Suryngiūocsy audiaklaí, galī viàzc namō*
su-rūdyti, -ina, -ino: *Kuōj surúdzynai sukniālbi?*
su-si-baldóti, -oja, -ojo susibelsti: *Jai áncys susbaldój, tai jas ir rūkina žolükém*
su-si-gáilyti, -ina, -ino: *Pamātē niagývu ir susigáilino*
su-si-knióvęs, -usi susipykës: *Is su visai suskniovis*
su-si-tasýti, -o, -é: 1. *Sustysaū, ko mán raikia. 2. Sustysis miargà su biarnaïs*
susmetimas (2): *Kap antrū vāgū ūžmiata an pirmōs, tai bána susmiacimas*
su-súodyti, -ina, -ino: *Tū mán susúodzynai piřščymias*
su-šeisti, sùsveičiu, -čiau: *Sušviaitīs läšinius, sùšviaitiau púodus ir sušviaišiu pācū*
su-témdyti, -o, -é: *Sutiámdè mani miestl. Sutiámdiau liámpu*
su-teškēti, sùteška, -ėjo: *Trýnktiar rātas in ākmianj ir sutiaškēj*
su-triušēti, sùtriuša, -ėjo: *Trušéj, trušéj māno plaukaï ir jau visái sutrušéj*
su-tvárstyti, -o, -é: *Tvárti sutvárstiau kur žūsim, kur kiaūlēm, kur kárvēm*
su-veřsti, sùverčia, sùverté: *Sùviarcam gývulius namō*
su-vérti, sùveria, suvérē: *Suvére visi akis in mani*

Š

šalìnē (2): *Mažasnì kluonai bùvo su dzvíem šalìném*
šeškùs (4) šeškas: *Giarai žmónēs sāko, kàd smýrda, kàp šaškùs*
šiandienýkštis, -tē (2): *Šandzienýkšču vištūkų àtviaže*
šiùptyti, -ina, -ino: *Niašupyk dúonos an stālo*
šlakščiōti, -iōja, -iōjo: *Nialýja c̄ek šlakščoja*
šlapýmetis (1): *Ratai bána tokiaiš šlapýmiacis*
šlēkterti, -ia, -é: *Šlaktiark man lašukų vándinio*

šlāmpyti, -ina, -ino: *Pasiskūbyk, kôd šlāmpini!*
šlikčioti, -ioja, -ijojo: *Po bîskio šlikejá*
šliobukè (2) suknélē: *Išsirinkaū šliobukj su žirnukais*
šneikšti, šneiškia, šneišké: *Aš ca niapryššukšlinau, ba šniaiškiaū añ kiëmo*
šnérplès (1) šnervés: *Palaikýsiu árklij ùž šniárplių*
šniōras (2) pêdsakas: *Árkliui vien̄ šniōrai nuo botägo. Nuvëj piař jāvū — cùk šniōras liko*
šniřti, šnira, šniro lékti: *Bobos vienà ras kítę cùk šnira*
šnopà (4) šnervés: *Gáusi piar šnöpu, tai cùlésti*
šučkùtēs (2) rogutés ilgiems medžiamis vežti: *Miäš tai šučkùtém nõ kálno láidomès*
šumsterti, -ia, -éjo įsmukti: *Užvažavaū an äžaro ir šúmsteré rogës po ladù*
švagždesýs (3^b): *Jo giarkle nušälus, girdëc cùk švagždesýs*
švapterti, -ia, -é: *Šváptiark mán in aüsì*

T

taukinè (2) apdirbta kiaulës püslë: *Táukus sudëj taukinéj*
tékelas (3^b): *Mûs tiäkialas bia vândinio*
temptis, -iasi, -esi: *Tiañpias kap varle prieš liëtų*
tépterti, -ia, -é trinktelti: *Cylék, bâ káp téptiarsiu piar dancëis*
taisýti, -aü, -iaü tiesti: *Taisaū kójas*
tiëka(i)s (2): *Ciëkis váisko praëj. Ciëkų aviü viënas gäno*
tiesýs (4) dešinys: *Bëri kinkýk ciesiám šóni*
tiëstis, -ias, -és: *Paslydaū ir ciesiaūs pás šúlnj*
tikčioti, -ioja, -iojo: *Dziëgorus cylcój, niagal'jau užmigc*
tirpčioti, -ioja, -iojo: *No dárbo niäť rañkos cýrcoja*
tráikšt: *Is tráikšt jì ir užrakino tvárti. Tráikšt lazdà piar pùsi*
traïlas, -à (4) neištariantis r, kartais š, ž: *Vienà trailà sáko: pisliai atvaziävo.*

Kita trailà kláusia: plio kul atvaziävo?

trailiuoti, -iúoja, -ävo švepliuoti: *Î ir sudugus trailiävo*
treñpti, -ia, -é trypcioti: *Trampiaū, trampiaū àpie sviřnu ir niaadâre*
tribùnkšterti, -ia, -eréjo įlūžti: *Tribùnkšteré in dûrpinj ir paréj šlăpias*
trùkžolë (1): *Mán tai trùkžolës su kiaušymieni labaï pàdiada*
tùmës (4) smulkios plonus pakulos: *Niai tu kû giäro iš tumiü viarpsi, niai išáusi*
tùšcia tavë (keikiant): *Tùšča tavë*
tuštimai (3^b): 1. *An tùščimü (seno ménulio) niagalima tubdzyc vîštos.* 2. *Sùsémë už tuščimü* (isirémë i šonus)
tvýksčioti, -ioja, -iojo: *Žaibaï cylk tvýkscoja iš kialiü pùsių*
tvýkst: *Cylk tvýksc äkmianiu kákton*

U

už-bélsti, -džia, -dë užmušti: *Pägalii kâtj užbiáldë*
užbérabalas (1) avižos ar jü miltai: *Padúok arkliám šiěčkos su užbéralu*
už-dùrti, ùžduria, uždûré nudurti: *Aš i piailiù uždûrsiu*

ùžédos (1) smegenų iškilimas: *Arklýs turi ùžedas viršuj už priešakinių dantų*
už-gaišti, -sta, -o: 1. *Váikščioja tokia užgaišus.* 2. *Užgaišo niaž nià kuř*
už-gásdyti, -ina, -ino: *Užgúzdzinai vaikų, tai bijós*
už-gréžti, -ia, -é apgręžti: *Užgríši árkli ir jók*
už-īm̄ti, ùžima, ùžémè: *Užiñk avis* (pastok joms kelią)
už-kařsti, ùžkaršia, ùžkaršē prisivalgyti: *Aš ùžkaršau lašyml̄, o is užkařš kruōpu*
už-kárti, ùžkaria, užkórē pakabinti: *Užkárk skiäpiatū an šatrōs*
už-káustytı, -o, -é blogai pakaustyti: *Užkáuscitas arklýs niagáli paaic*
už-kiëtyti, -ina, -ino užrūstinti: *Užkiëcita šyirdzvis niaacyláidza*
už-krapštýti, -o, -é skriausti: *Palik víenus vaikus, tai mažáusj užkrapščvis*
už-krùtyti, -ina, -ino paliesti: *Užkrùcuk mán alkáni*
už-kultı, ùžkula, užkúlē užspirkinti: *Ar aš táu niauskúliau bařšču baravýko*
kotu (d.)

užkurà (3^b) žentavimas: *Téte užkurōj bùvis*
už-kùrti, ùžkuria, užkúrē: *Kap giaraí užkúrau, tai prispažbino*
už-pleištyti, -ina, -ino suduoti: *Kas tau užpliaiš no piar gálvų*
už-plefpti, ùžplerpia, ùžplerpē: *Üžpliarpiai kap bóba ùžpakaliu*
už-si-bélsti, -džia, -dé nusidirbtı: *Piardziën žmogüs usibiáldzə*
už-si-búti, užsibúna, užsibuvò ısigytı: *Piar põra miätu usibavañ karvük̄*
už-si-dégélis (1): *No mäzo an arklių usidiägélis*
už-si-déti, užsideda, -éjo prasidéti: *Kám aš su juom usidéjau?*
už-si-dùgnnyti, -ina, -ino pasislépti: *Kur tu usidùgninai?*
už-lësytas, -a perlesintas, -a: *Užlásyc žusùkai išgaïšo*
už-si-grùdës, -usi prisigrùdës: *Usigrùdī, pýlna žmonių*
už-si-pësti, užsipeša, užsipešē prisirinkti: *Kiek piar jómarku usipiašai pìnigo?*
už-si-šaükti, užsìšaukia, užsìšauké: *Usišaukém, kad užaït*
už-si-treñkti, užsitrenkia, užsitrenké užsidaryti, užsimušti: 1. *Nakcyň usitran-*
kiam durvis. 2. *Mòtaru usitranské*
už-si-varýti, -o, -é: *Usiväré mani davýc*
už-si-žadëti, užsižada, -éjo prisižadéti: *Usižadësiu niékam niaródzyc*
už-skalbtı, ùžskalbia, ùžskalbë: *Üskalbiu sáu ir vaïku*
už-sprangýti, -ina, -ino: *Tokiù šmótou galì usprangýc*
už-sténgti, užsténgsta, užsténgé sustingti: *Kóšaliena ustíango. Į pamätius visà*
ustiángstu
už-sùpti, ùžsupa, ùžsupé apsupti: *Iš cà ûsupé vokiecái. Usùpk mani skiäpiatu*
už-svilyti, -ina, -ino: *Svilydamas miañtialì, usvilinau pùslby*
už-šauti, -na, -óvè nušauti: *Ušáuk mani, kad nòri*
už-šaükti, ùžsaukia, ùžsauké pašaukti: *Üšauké pas savì paródzvis, kû turi*
už-šviësti, ùžsviečia, ùžsvieté uždegti: *Ušviësk mán balän̄*
už-švìsti, užšviñta, užšvìto nušvisti: *Ušvìs jaï ūkès, kàp pamacvis*
už-žiëbtı, ùžžiebia, ùžžiebë išmušti raudoniu: *Kàp tiàp pasáké, tiap ir ûžiebë*
visų
už-žilyti, -ina, -ino balinti pienu: *Užìlyk kruōpas*

už-vadýti, -iña, -ino pašaukti: *Užvadzýk vardù: jái sāvas, tai acyšaūks*
už-výsti, -sta, -to: *Nialáisc tos rūtos visái užvýto*
už-vyturiúoti, -iuoja, -iavo: *Šāliku užvyturúok kāklų ir bus šylda*

V

vaidýklės (1) vaidenimas: *Visōkių vaidýklių būva*
váidytis, -osi, -esi painiotis, suktis: *Kokiàs šuniùkas váidës po koju*
vaisiúoti, -iuoja, -iavo megzti vaisius: *Piárni miädzai miankaî vaisiäu*
väkaronéti, -éja, -éjo vakaroti: *Väkaronéjanc pásakas pásakoja*
valkúnas (1) vežimas akmenims: *Prikróvém akmianų an Valkánu*
varýklos (2) siauras kelias į ganyklas: *Padék piárgyc piar varýklas*
vedžegà (3^b) vedegà: *Paástryk viädzagą*
vedžegóti, -ója, -ójo: *Viadzagósiu giáldą*
velniokúoti, -úoja, -ávo velniuotis: *Vialniokău, vialniokău ir i viálnias nùniašè*
vénteris (3): *Viantariñ inliñdo žuvų. Viántaris i žino*
verstinis, -é (2) vartiklis (karvelių rūšis): *Laikém viarscùnių karviälių*
vépütinýs (3^b): *Šunäkc supùsté dzidialj věpùcyni*
vétyklé (2): *Pasémiau vécüklbi jávo*
véncas (3^a) velnias: *Po viánco gražù. Viáncu tu gáusi*
vidùkelè (1) pusiaukelè: *Sustoj pacõn vidùkialeñ*
vidùkelis (1): *Susebíkom vidùkialin*
vieneriópas (1): *Maišýtos ávižos ar vien(i)arópos*
víenvagis (1): *Víenvagiū ciek niaužársi, kiek dzvìvagiū*
vijúnas (1) ungurys: *Vijánai mègsta duñbly*
vilkadañčiai (2) arklio priekiniai dantys: *Cigõnas vilkadancùs išmušè, o arklys išgaïšo*

vilkùtis (2): *Iñsuké man in pláukus vilkùcysi*
vindělis (2) verpstukas: *Vindialiùs an rýnkos pardavinéj*
virsterti, -ia, -é: *Výrstiarau in šónu, biat niaparvirtaū*
vyninùkas (2) rūgštoka obuolių rūšis: *Vyninukùs obuolius da výniniais vadzina*
vištiné (1) vištide: *Višč nén inliñdo lâpè*
vištininké (1) vištide: *Intaísém viščimykų prie avinýkës*
vytinis (2) botkotis iš 10 ažuoliuko skeltų pluoštų: *Gáusi vусытii. Vyc niù pri-mušé pâcù ir palaido*
vògis (2): *Vògi padarýsi, tuoj ir kapója*

Ž

žàsinas (3^a) kieko matas: *Šnàpsu pardavinéj žàsinais ir górcais*
žébras, -à (4) murzinas: *Radaū žabrùs vaikùs*
žébrýs (3^b): *Žäbri kinkýk ciesen pùsen*
žéldytas, -a daigintas: *Žáldzitom bálvém sodzùnom*

žemaičiúoti, -iuoja, -iavo kalbēti kaip kapsai ar zanavykai: *Is prie kunigū tai žamaicúoja*

žemýna (1): *Kap tavi šviantà žamýna niašója*

žéntytis, -inas, -inos: *Jaū is no pavásaro žáncynos*

žibulýs (3^b) blizgutis: *Pripírko žibuliū ir apkársté*

žmogùs (3) vyras: *Mano žmogùs bùvo iš Vidùgiru*

žvengèsýs (3^{2b}) žvengimas: *Piar jómarkų sùviada árklius, tai cùk žviangèsýs aïna*

К. ГАРШВА, Б. СТОСКЕЛЮНАЙТЕ, Ю. ВАЙНА

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЙ СЛОВАРЬ ГОВОРЯ ПУНСКА

Резюме

В статье описывается диалектная лексика литовцев, которые являются древнейшими до сих пор оставшимися жителями окрестностей Пунска и Сейнов (Сувалкское воеводство Польши). Условно можно выделить три части статьи: фонетические особенности говора, обсуждение диалектной лексики и словарь более ярких отличий от литовского литературного языка.